

РЕШЕНИЕ

№ 93

гр. Перник, 23.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЕРНИК, ТРЕТИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и трети февруари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: БИСЕР ЦВ. ПЕТРОВ

Членове: КРИСТИАН Б. ПЕТРОВ
РОМАН Т. НИКОЛОВ

при участието на секретаря ИВА Н. ЦВЕТКОВА
като разгледа докладваното от РОМАН Т. НИКОЛОВ Въззивно гражданско дело № 20221700500015 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 – чл.273 от ГПК.

Образувано е по жалба с рег. № 277253 от 03.11.2021 г. на Министерство на вътрешните работи с адрес в гр. София, ул. „Шести септември“, № 29, представлявано от юрисконсулт Л.Б.П. против Решение № 261073/15.10.2021 г. постановено по гр. д. № 6699 по описа на Районен съд – Перник за 2020 г., с което е отхвърлен иска на министерството срещу И. М. М., ЕГН: *****, с адрес: ***, иск с правно основание чл. 59 ЗЗД за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 1007 лв., представляваща неоснователно получени възнаграждения в качеството на вещо лице по съдебни дела в периода 01.01.2016 г. – 30.06.2017 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 30.12.2020 г., до окончателното ѝ изплащане, както и иск с правно основание чл. 86 ЗЗД за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 288.11 лв. – лихва за забава за периода 28.02.2018 г. – 23.12.2020 г.

Със същото решение Министерство на вътрешните работи е осъдено да заплати на И. М. М. сумата от 350 лв., представляваща направени разноски по делото.

С въззивната жалба се поддържа, че решението на Районен съд Перник е постановено в нарушение на материалния закон и е необосновано. Решаващият състав не е преценил правилно и в неговата съвкупност целият доказателствен материал, представен по делото. Вследствие на това е възприел неточно фактическата обстановка по него, което от своя страна е довело до достигането му до неправилни правни изводи, въз основа на които е постановил решение, противоречащо на закона.

В жалбата са изложени подробни съображения относно основателността и

доказаността на предявените искове. Моли оспореното решение да бъде отменено като неправилно и незаконосъобразно, като въззивният съд постанови ново, с което предявените искове да бъдат уважени. Моли да бъдат присъдени на въззивния жалбоподател направените по делото разноски пред двете съдебни инстанции.

Въззиваемата страна И. М. М., чрез процесуални си представител адв. Ю.Б., в срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК, е подала писмен отговор на въззивната жалба. С него оспорва жалбата като неоснователна и моли обжалваното решение да бъде потвърдено като правилно, обосновано и законосъобразно.

Окръжен съд Перник, извършвайки проверка на обжалваното решение по направените оплаквания в жалбата и с оглед събраните по делото писмени и гласни доказателства намира за установено и доказано следното:

Жалбата е подадена в законоустановения срок от легитимирано лице – страна в процеса, като е заплатена дължимата държавна такса за въззивно обжалване на решението, поради което същата е процесуално допустима.

Съгласно чл. 269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от релевираните въззивни основания в жалбата.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо – постановено е в рамките на правораздавателната власт на съдилищата по граждански дела и в съответствие с основанието и петитума на искането за съдебна защита.

Съдът при въззивния контрол за правилност на първоинстанционния съдебен акт в рамките, поставени от въззивната жалба, след като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид доводите и възраженията на страните, намира от фактическа и правна страна следното:

Районният съд е бил сезиран с иск с правно основание чл. 59, ал. 1 ЗЗД от Министерство на вътрешните работи срещу И. М. М. за осъждане на последната да заплати на ищеца сумата от 1007 лв., представляваща неправомерно получени от М. суми (възнаграждения от съда за изготвени експертизи в съдебно заседание в качеството ѝ на вещо лице – ***) за периода от 01.01.2016 г. до 30.06.2017 г., както и сумата от 288.11 лв. представляваща лихва за забава за периода 28.02.2018 г. – 23.12.2020 г.. Претендира се присъждане и на законна лихва върху главницата от подаване на исковата молба 30.12.2020 г. до окончателното плащане на дължимото.

Ищецът твърди, че ответницата в периода от 01.01.2016 г. до 30.06.2017 г. е заемала различни длъжности в ***. Ответницата била запозната с всички длъжностни характеристики като едно от преките ѝ задължения по служебното правоотношение е при необходимост участие като вещо лице в огледи на местопроизшествия или други процесуални действия при строго спазване на изискванията на НПК. Във връзка с изготвянето на експертизи за служителите от *** се прилагали разпоредбите на Наредба № 2 от 29.06.2015 г. на Министерство на правосъдието за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица, като във връзка с нея били издадени заповеди на министъра на вътрешните работи.

При явяването си пред съд като вещи лица, служители на *** не ползвали отпуски по чл. 62, ал. 1, т. 4 от Закона за държавния служител или чл. 157, ал. 1, т. 4 от Кодекса на труда и се явявали в съдебни заседания в рамките на установеното работно време. Процесуалното действие по явяване пред съда за изслушване и защита на експертното заключение представлявало последен заключителен етап от извършване на експертизата, тоест било включено в понятието „труд“ по смисъла на чл. 60, ал. 3 от

ЗМВР. Съгласно посочената законова норма, когато за експертизата е определен служител на МВР, ведомствата и органите, назначили експертизата, заплащат на МВР направените разходи за труд и консумативи, режимните разноси, включително и за изслушване и защита на експертизите в съдебни заседания. В разпоредбата на чл. 22, ал. 1 от Наредба № 2 от 29.06.2015 г. на Министерство на правосъдието за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица изрично било посочено, че органите, назначили експертизата, заплащат на МВР направените разходи за труд и консумативи, режимните разноси. В периода 01.01.2016 г. -30.06.2017 г. И. М. М. в качеството си на *** била назначавана за вещо лице по наказателни дела, образувани пред Окръжен съд Благоевград, Софийски градски съд, Окръжен съд Ловеч, Окръжен съд Перник, Окръжен съд София, Окръжен съд Плевен и Районен съд Луковит. Твърди се, че М. е получила неправомерно 1007 лв., които суми следвало да постъпят по бюджета на ведомството. Ответницата умишлено попълвала декларации по чл. 43, ал. 5 от ЗДДФЛ за самоосигуряващо се лице по смисъла на КСО по делата, по които се явявала и в нарушение на законовите разпоредби получила хонорари за явяванията си в съдебно заседание по личната си банкова сметка. С покана с рег. № *** от ***, ответницата била канена да възстанови претендираните суми като поканата била връчена чрез директора на ***. Видно от писмо с рег. № *** от *** на директора на *** служителите били запознати срещу подпис с писмата – покани. Сумата не била доброволно възстановена. Била изпратена нова покана с рег. № *** от ***, но въпреки изрично посочения 7-дневен срок не било постъпило плащане от страна на ответницата. С писмо рег. № *** от *** МВР е уведомено, че поканата за плащане с рег. № ***/*** е получена от И. М. М.. След посочената дата в поканата – 28.02.2018 г., ответницата е изпаднала в забава на основание чл. 84, ал. 2 ЗЗД.

В срока за отговор И. М. М., чрез процесуални си представител адв. Ю.Б. оспорила предявените искове. Признала, че за процесния период същата е била служител при ищеца, но твърдяла, че сумите са получени на основание чл. 21, ал. 2 от Наредба № 2/29.06.2015 г. в редакцията му до 05.10.2018 г., за явяване в съдебно заседание. Заявила, че сумите са получени за разходи, които не се покриват от МВР, тъй като за това не са й изплащани пътни, дневни и квартирни пари, нито извънреден труд, когато ангажираността е продължила повече от установената продължителност на работното време. Направила възражение за погасяване на вземанията по давност.

След преценка на събраните по делото доказателства и като обсъди доводите на страните, Окръжен съд Перник намира, че установената от РС Перник фактическа обстановка е правилна. Въззивният съд счита, че първоинстанционният съд е изяснил пълно и всестранно спора от фактическа страна, като настоящият състав на съда споделя изцяло изложените от районния съд мотиви в тази насока, поради което на основание чл. 272 от ГПК препраща към тях.

Относно правните изводи:

Съгласно разпоредбата на чл. 59, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите, който се е обогатил без основание за сметка на другото, дължи да му върне онова, с което се е обогатил, до размера на обедняването. В исковата молба са въведени твърдения, че ответникът като *** е получил суми за изготвени от него заключения на съдебни експертизи, които е следвало да бъдат преведени като възнаграждения на *** към МВР, с което неоснователно се е обогатил за сметка на ищеца. В конкретния

случай, доколкото не е налице пряка размяна на блага между ищеца и ответника не намират приложение разпоредбите на чл. 55, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите и доколкото няма друга разпоредба, която да предвижда уреждане на отношенията, свързани с възстановяване на неоснователно получените суми, то правната квалификация на предявения иск е чл. 59 от Закона за задълженията и договорите.

С оглед въведените от страните твърдения следва да се изследва въпросът дали ответникът е получил суми, които е следвало да бъдат платени на ищеца без правно основание. Не е спорно между страните, а и се установява от събраните по делото доказателства, че И. М. М. е изготвяла заключения по посочените в исковата молба дела, като е получавала възнаграждения и възстановяване на направени разноски в посочения в исковата молба размер. Сумите са получени при действието на чл. 60 от Закона за МВР в редакцията му към ДВ бр. 53 от 2014 г. и Наредба № 2 от 29.06.2015 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица в редакцията ѝ към ДВ бр. 50 от 03.07.2015 г. и ДВ бр. 28 от 28.04.2016 г.

В чл. 60 от Закона за министерството на вътрешните работи държавните служители и лицата, работещи по трудово правоотношение в АМВР и в научноизследователските и научно-приложните институти, които извършват експертизи и експерименти и дават експертни оценки и заключения, са органи на АМВР и на научноизследователските и научно-приложните институти. В ал. 3 в относимата редакция, когато за извършването на експертиза е определен служител на МВР, ведомствата и органите, назначили експертизата, заплащат на МВР направените разходи за труд и консумативи и режимните разноски. Систематическото тълкуване на разпоредбата и с оглед разпределението на функциите между служителите на Министерството на вътрешните работи води до извод, че дейността за извършване на експертизи е възложена на служители на съответните институти, включително и ***.

В специалния нормативен акт, уреждащ възнагражденията на вещите лица е предвидена аналогична разпоредба – чл. 22 от Наредба № 2 от 29.06.2015 г. на Министерство на правосъдието и в съответната редакция към процесния период е предвидено, че когато за извършването на експертиза е определено вещо лице, което е служител на МВР, органите, назначили експертизата, заплащат на министерството направените разходи за труд, консумативи и режимните разноски.

Според чл. 20 от чл. 22 от Наредба № 2 от 29.06.2015 г. на вещото лице, включително и когато е служител на МВР или служител на Прокуратурата на Република България, назначен на експертна длъжност, се заплащат разходите за пътни, дневни и квартирни, необходими за изготвяне на възложената експертиза, от органа, назначил експертизата. В чл. 21 от наредбата е уредено възнаграждението на вещите лица при отлагане па делата, по които са изготвили заключения, по независещи от тях причини. Според чл. 22 от Наредбата, в редакцията ДВ, бр. 50 от 3 юли 2015 г., когато за извършване на експертиза е определено вещо лице, което е служител на МВР,

органите назначили експертизата, заплащат на МВР направените разходи за труд, консумативи и режимни разноски. Тази норма, в приложимата редакция внася изключение от общото правило в случаите, когато за извършването на експертиза е определено вещо лице, което е служител на МВР. Тогава органите, назначили експертизата следва да заплащат на МВР направените разходи за труд, консумативи и режимните разноски. В този смисъл правната възможност възнагражденията за явяване пред съд на вещите лица да бъдат присъждани на МВР е предвидено и преди изменението на чл. 22 от Наредбата. В чл.150, ал. 1 НПК е регламентирано правото на вещото лице да получи възнаграждение за положения труд и да му се заплатят разходите, които е направило, но не е посочена конкретната форма на плащане. На служителите на МВР обаче, видно и от представените длъжностни характеристики на ответницата, е вменено в преките им служебни задължения да участват като вещи лица в съответните процесуални действия, като за осъществяваната от тях служба получават възнаграждение, което се полага за изпълнение на всичките им задължения, в това число и за изготвяне на експертни заключения като вещи лица. Както чл. 60, ал. 3 от ЗМВР, така и нормите от Наредбата предвиждат всички разходи, свързани с извършване на експертизата – от изготвяне на експертното заключение до изслушването му пред съда, да се подчиняват на един и същи режим, а именно да се заплащат на МВР, когато вещото лице е служител на Министерството. В този смисъл тук не намира приложение чл. 21, ал. 2 от ЗМВР, в редакцията след изменението публикувани в ДВ, бр. 28 от 8 април 2016 г., на която се позовава въззивницата, според която норма при явяване на вещото лице пред съда за изслушване по изготвена в досъдебната фаза на наказателния процес експертиза, освен посочените в чл. 20, ал. 2 разноски се заплащат възнаграждение не по-малко от 20 лв. Както е посочено в Решение № 2983 от 25.02.2020 г., постановено по адм. д. № 11286 по описа на ВАС за 2019 г., 5- членен състав, процесуалното действие по явяване пред съда за изслушване и защита на експертното заключение, представлява последния заключителен етап от извършването на експертизата, тоест се включва в понятието „труд“ по смисъла на чл. 60. ал. 3 ЗМВР. В съответствие със законовата норма е регламентирано всички разходи, свързани с извършване на експертизата – от изготвяне на експертното заключение до изслушването му пред съда, да се подчиняват на един и същи режим, а именно да се заплащат на МВР, когато вещото лице е служител на Министерството. Възнаграждението за явяване на вещото лице в съдебно заседание, също се дължи на МВР, доколкото то е предвидено за дейност, част от процеса по защита на изготвеното заключение пред съда. Изводът е, че ответницата е получила суми, извън дължимите пътни, дневни и квартирни, в размер на 1007 лв. по посочените наказателни дела и доколкото с процесната сума тя се е обогатила неоснователно за сметка на МВР, то главният иск се явява основателен и доказан.

Относно искът за обезщетение за забавено плащане, то ответницата е уведомена от ищеца с писмо от 28.02.2018 г., че претендира от нея сумата от 1007 лв. С това писмо тя е поставена в забава и от тази дата 28.02.2018 г. тя дължи обезщетение с краен момент датата на подаване на исковата молба – 23.12.2020 г., който е изчислен от съда в размер на 288.14 лв., но и предвид диспозитивното начало следва да бъде присъдена претендираната сума от 288.11 лв.

Неоснователни са и доводите за недължимост на сумата по договора поради изтичане на погасителна давност. Според настоящият състав на окръжния съд, спрямо вземането следва да бъде приложена общата 5-годишна давност по чл. 110 от ЗЗД, а не кратката 3-годишна давност по чл. 111, б. „а“ от ЗЗД. Претендираната сума не

представлява възнаграждение за труд по смисъла на чл. 111, б. „а“ от ЗЗД. Правото на въззиваемата на възнаграждение за своя труд не определя вида на правоотношенията между съда и вещото лице, които възникват въз основа на възлагане от страна на съда, вещото лице да изготви заключение, а не по силата на трудов договор. Вземането в претендирания от Министерството размер е възникнало на 30.06.2017 г., а искът е предявен на 23.12.2020 г., което означава – преди изтичане на давностния срок.

По отношение на претенцията за присъждане на разноски в производството, съдът за да се произнесе взе предвид следното:

С оглед резултата от обжалването и уважаването на въззивната жалба на основание чл. 273, във вр. с чл. 78 от ГПК на жалбоподателя се дължат, както направените в хода на въззивното производство разноски, така и направените в хода на първоинстанционното производство, съгласно представен списък на разноските по чл. 80 от ГПК, като на въззивния жалбоподател следва да му бъдат присъдени разноски в размер на 677.70 лв.

С оглед изхода на спора на И. М. М. не и се дължат разноски.

Предвид цената на иска въззивното решение не подлежи на касационно обжалване, съгласно чл. 280, ал. 3, т. 1 от ГПК.

Воден от горното, Окръжен съд Перник

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 261073 от 15.10.2021 г. постановено по гр. д. № 6699 по описа на Районен съд – Перник за 2020 г., с което е отхвърлен иска на Министерство на вътрешните работи с адрес в гр. София, ул. „Шести септември“, № 29, срещу И. М. М., с ЕГН: *****, с адрес: ***, иск с правно основание чл. 59 ЗЗД за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 1007 лв., представляваща неоснователно получени възнаграждения в качеството на вещо лице по съдебни дела в периода 01.01.2016 г. – 30.06.2017 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 30.12.2020 г., до окончателното ѝ изплащане, както и иск с правно основание чл. 86 ЗЗД за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 288.11 лв. – лихва за забава за периода 28.02.2018 г. – 23.12.2020 г. и **ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА И. М. М., ЕГН: *****, с адрес: ***, да заплати на Министерство на вътрешните работи (МВР) с адрес в гр. София, ул. „Шести септември“, № 29, сумата 1007 лв., представляваща неоснователно получени възнаграждения в качеството на вещо лице по съдебни дела в периода 01.01.2016 г. – 30.06.2017 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 30.12.2020 г., до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА И. М. М., с ЕГН: *****, с адрес: ***, да заплати на Министерство на вътрешните работи с адрес в гр. София, ул. „Шести септември“, № 29, сумата 288.11 лв. – лихва за забава за периода 28.02.2018 г. – 23.12.2020 г.

ОСЪЖДА И. М. М., с ЕГН: *****, с адрес: ***, да заплати на Министерство на вътрешните работи с адрес в гр. София, ул. „Шести септември“, № 29, сумата от 677.70 лв., представляваща разноски в първоинстанционното и възивно производство.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____